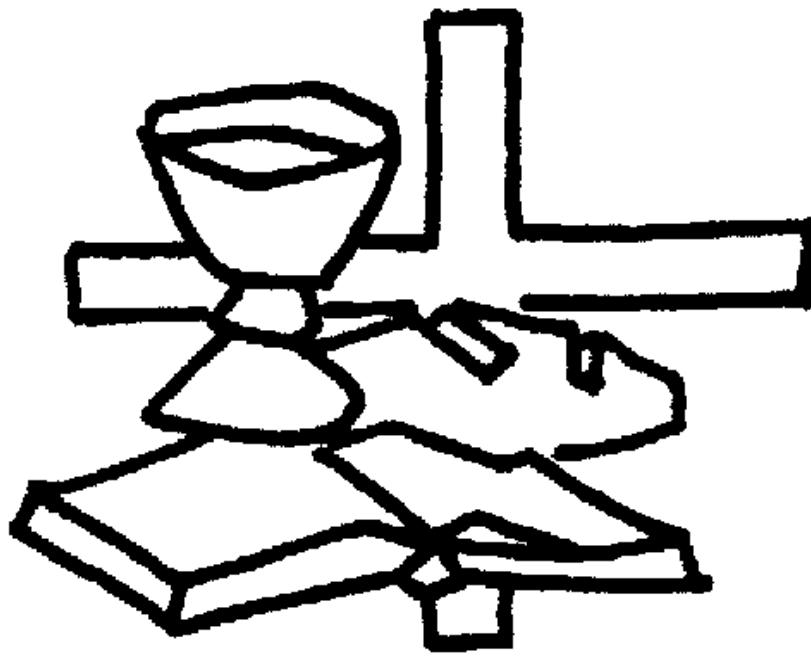

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม
เอกสารชุดความรู้เรื่อง พิธีบูชาขอบพระคุณ
(มิสซา)

เรื่อง
การฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกา
ตรีวารค์กดีสิทธิ์

เล่มที่ 4

สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และคริสตชนทุกคน

คำนำ

พิธีกรรมซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่ **“การมีส่วนร่วม อย่างเต็มเปี่ยม ด้วยความรู้ตัว และด้วยการกระทำ”** (SC 48) กล่าวคือ คริสตชนเมื่อไปร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณแล้ว (มิใช่ไปดูหรือไปฟัง) เขาจะเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างของพิธีกรรมนั้นอย่างถูกต้อง

เอกสารชุดความรู้พิธีบูชาขอบพระคุณ (มิสซา) **เรื่อง การฉลอง พระธรรมล้ำลึกปัสกา ตริวารคักดีสิทธิ์** นี้ เป็นอีกเล่มหนึ่งที่มุ่งให้คริสตชนและผู้เกี่ยวข้องได้ทำความเข้าใจอย่างดียิ่ง **“ตริวารปัสกา”** เพื่อจะทำให้การมาถึงศูนย์กลางของปีพิธีกรรม คือ การระลึกถึงปัสกาของพระเยซูเจ้านั้น คริสตชนสามารถเข้าใจและร่วมในพิธีได้อย่างมีความหมาย

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม ได้พยายามเสริมสร้างความรู้เรื่องพิธีบูชาขอบพระคุณ แก่คริสตชนทุกระดับ และเอกสารเล่มนี้ ได้รับความช่วยเหลือจาก **คุณพ่ออังมารีย์ ดังโตแนล (M.E.P)** ที่สรุปประเด็นสำคัญเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง

ขอพระเจ้าประทานพรแก่ท่าน
คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

การฉลองพระธรรมล้ำลึกปีสกา

ตรีวารศกดีสิทธิ

บทนำ

ในช่วงแรกเริ่มของพระศาสนจักร ไม่ได้มีการฉลองวันปีสกา เฉพาะ เพราะว่าได้ถือว่า ทุกวันอาทิตย์เป็นวันฉลองการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูเจ้า นักบุญเปาโลได้บอกว่า **"พระคริสตเจ้าเป็นการฉลองปีสกาของเรา"** อาศัยการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพ พระองค์ทรงเป็นผู้นำเราเข้าไปสู่ชีวิตใหม่ในพระเจ้า แต่เมื่อได้มีการฉลองวันปีสกาเป็นพิเศษ พระศาสนจักรเน้นความสำคัญของการฉลองนั้นและถือว่าเป็นศูนย์กลางของพิธีกรรม

เพื่อจะเข้าใจความหมายของพิธีกรรมในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์นี้ จำเป็นต้องรู้ถึงความหมายของ **"ปีสกา"** ในพันธสัญญาเดิม โดยเฉพาะในหนังสืออพยพ **"ปีสกา"** หมายความว่า **"การผ่าน"** เทวทูตของพระเจ้าได้ผ่านท่ามกลางพวกยิวในประเทศอียิปต์ พระเจ้าทรงผ่านเพื่อจะมอบเสรีภาพให้แก่ประชากรของพระองค์ ประชากรอิสราเอลผ่านข้ามทะเลแดงและทะเลทรายเข้าสู่แผ่นดินแห่งพระสัญญา คำและสัญลักษณ์ที่เราใช้ในพิธีกรรมของอาทิตย์ศักดิ์สิทธิ์มาจากเหตุการณ์ของการอพยพ เช่น ลูกแกะปีสกา โลहित ขนมอบังไรเชื้อ เป็นต้น

วันอาทิตย์ไบลาน

วันอาทิตย์ไบลานยังไม่ได้เป็นการฉลองปัสกาโดยตรง แต่เป็นการนำเข้าไปสู่ตรีวารศักดิ์สิทธิ์ มีทั้งแห่ไบลานและการอ่านพระธรรมานของพระเยซูเจ้า การแห่ไบลานเป็นการให้ร้องต้อนรับพระเยซูเจ้าเป็นกษัตริย์ เหมือนที่ชาวยิวได้ทำที่กรุงเยรูซาเล็ม แต่พระวรสารเกี่ยวกับพระธรรมานทำให้เรารู้ว่าพระเยซูเจ้าเป็นกษัตริย์แบบไหน ไม่ได้เป็นกษัตริย์ที่มีอำนาจและมีเกียรติตามรูปแบบของโลก พระองค์ไม่ได้ขี่ม้าที่เป็นสัญลักษณ์หมายถึงอำนาจและพลังของทหาร แต่พระองค์ทรงขี่ลูกลา ซึ่งมีแต่คนยากจนที่จะใช้ และเมื่อเข้าไปในเมืองแล้ว พระองค์ไม่ได้เสด็จเข้าราชวังเพื่อจะประทับบนบัลลังก์อันยิ่งใหญ่ แต่บัลลังก์ของพระองค์คือไม้กางเขน เป็นเพราะเหตุนี้ที่มีพระวรสารของพระธรรมานในวันอาทิตย์ไบลาน พระองค์เป็นกษัตริย์อาคัษพระธรรมานและการสิ้นพระชนม์ของพระองค์

ตรีवारปัสกา

พิธีกรรมของทั้งสามวันเป็นพระธรรมล้ำลึกอันเดียว พิธีของวันพฤหัสบดีนำไปสู่วันศุกร์ คือการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน และการสิ้นพระชนม์เป็นทางไปสู่การกลับคืนพระชนมชีพและความหมายของศีลล้างบาปในคืนวันเสาร์ เท่าที่ทำได้คริสตชนทุกคนควรเข้าร่วมพิธีของทั้งสามวัน เพราะว่าเป็นการฉลองพระธรรมล้ำลึกอันเดียว พระธรรมล้ำลึกปัสกา ความรอดพ้นของมนุษย์ทุกคน และชีวิตใหม่ที่เรารับมาจากพระคริสตเจ้า

คนทั่วไปยังพูดสามวันนี้ว่า เป็น " วันล้างเท้า " " วันพระตาย " และ " วันเสกไฟ " ดูเหมือนว่าคำพูดแบบนี้เป็นการมองข้ามความหมายแท้ของพิธีกรรมไป จึงควรศึกษาความหมายตรีวารปัสกาให้ถูกต้องขึ้น

1. วันพฤหัสบดี ระลึกถึงการเสด็จครั้งสุดท้ายของพระคริสตเจ้า

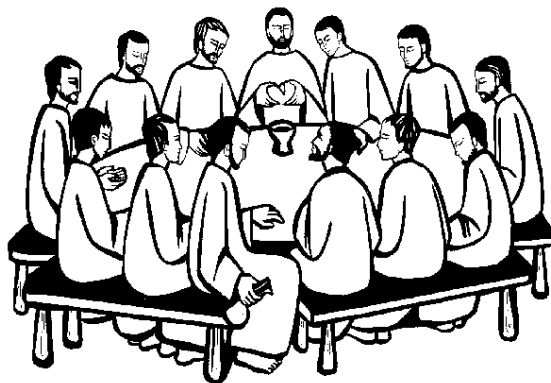
ความหมายของพิธีกรรมตอนเย็น ซึ่งบรรยายถึงการเสด็จครั้งสุดท้ายของพระคริสตเจ้า อยู่ในบทอ่านทั้งสาม คือ

1. **บทอ่านที่หนึ่ง** จากหนังสืออพยพ พูดถึงการเสด็จปัสกาของชาวยิว การถวายเป็นกินลูกแกะและเอาเลือดทาประตูบ้าน เป็นการป้องกันชีวิตของคนที่ย้ายอยู่ในบ้านนั้น ในงานเสด็จครั้งสุดท้ายพระเยซูเจ้าเปลี่ยนความหมายของการเสด็จปัสกา พระองค์ถวายเป็นพระกาย

ของพระองค์และให้สานุศิษย์รับประทานแทนลูกแกะป่า และเป็น
พระโลหิตของพระองค์ที่มาป้องกันชีวิตของผู้ที่เชื่อในพระองค์

2. **บทอ่านที่สอง** จากจดหมายถึงชาวโครินธ์ฉบับที่หนึ่ง บอก
ความหมายของพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลมหาสนิทว่า **"ทุกครั้ง
ที่ท่านกินปังนี้ และดื่มจากถ้วยนี้ ท่านก็ประกาศการสิ้นพระชนม์
ขององค์พระผู้เป็นเจ้า จนกว่าพระองค์จะเสด็จมา"**

3. **บทพระวรสาร** ของนักบุญยอห์น เล่าถึงพระเยซูเจ้าล้างเท้า
ของบรรดาศิษย์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็นผู้รับใช้ของ
บรรดาศิษย์และของเราทุกคน เป็นตัวอย่างแสดงว่าการถวายพระกาย
และการสิ้นพระชนม์ของพระองค์เป็นการรับใช้มนุษย์ทุกคน ใน
พิธีกรรมเราเน้นการล้างเท้า ก็เป็นสิ่งที่ดีและอาจจะมี ความหมาย แต่
บางครั้งอาจจะออกมาในรูปแบบของการแสดงละคร อย่างไรก็ตาม
การล้างเท้าไม่ได้เป็นจุดที่สำคัญที่สุด และพระสงฆ์อาจจะทำได้ หรือ
อาจจะไม่ทำก็ได้

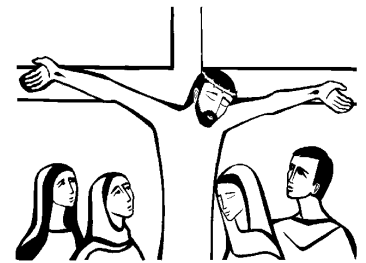

ความหมายสำคัญของการเลี้ยงครั้งสุดท้ายและการตั้งศิลมหาสนิท คือการแสดงถึงความตั้งใจของพระเยซูเจ้า เป็นการทำให้การสิ้นพระชนม์ของพระองค์เป็นการถวายพระองค์โดยสมัครพระทัย และคำพูดของพระองค์จะสำเร็จในวันรุ่งขึ้น เมื่อพระองค์จะมอบพระกายและพระโลหิตบนไม้กางเขน เป็นเพราะเหตุนี้ที่พระสงฆ์เสกศีลในวันพฤหัสบดี ที่พระสงฆ์เองและสัตบุรุษจะรับในพิธีของวันศุกร์ พระเยซูเจ้าบอกว่า **"นี่เป็นกายของเราที่จะมอบ"** การรับศีลในวันศุกร์แสดงว่าพระองค์ทรงมอบพระกายจริงๆ คริสตชนที่มีส่วนในการเลี้ยงปลงศพของวันพฤหัสบดี ต้องพร้อมที่จะมีส่วนในการมอบตนเองหรือในความตายของพระเยซูเจ้าด้วย

เมื่อมิสซาเสร็จแล้ว มีแห่เชิญศีลที่จะใช้ในวันศุกร์ไปไว้ในที่ที่เตรียมไว้ ไม่ได้เป็นการตั้งศีลแบบที่อาจจะทำในวันฉลองพระคริสตวรกาย แต่เป็นโอกาสให้เราช่วยภาวนาร่วมกับพระเยซูเจ้าที่สวนเกทเสมนี ควรจัดให้มีการสวดภาวนาร่วมกันสักกระยะหนึ่ง โดยใช้บทเพลงบ้าง บทอ่านบ้าง (เช่นจากพระวรสารของนักบุญยอห์น บทที่ 13-17) นำการรำพึงบ้าง เป็นวิธีช่วยให้สัตบุรุษเข้าสู่บรรยากาศของพระทรมานและเตรียมจิตใจสำหรับวันศุกร์

2. วันศุกร์ การนมัสการกางเขน

เป็นเรื่องธรรมดาและเหมาะสมมากด้วยที่จะจัดให้มีการเดินรูป 14 ภาค ในเวลาที่เหมาะ เช่นช่วงบ่าย แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่ที่พิธีกรรมนมัสการกางเขน ไม่ใช่การเดินรูป และควรจัดพิธีกรรมในเวลาที่สามารถมาร่วมได้ เช่นเวลาเย็นหรือหัวค่ำ

คนทั่วไปยังถือว่าเป็น " วันพระตาย" และอาจจะแต่งตัวใส่ชุดไว้ทุกข์ แต่น่าสังเกตว่า สำหรับพิธี พระสงฆ์ใส่ชุดสีแดง ไม่ใช่สีดำหรือสีม่วง เรื่องนี้หมายความว่าไม่ได้เน้นถึงความเศร้าโศก แต่เป็นการฉลองและระลึกถึงกางเขนและพระโลหิตของพระเยซูเจ้า ซึ่งนำความรอดพ้นมาให้ มนุษย์ทุกคน

พิธีกรรมเริ่มกับความเงียบ ไม่มีบทเพลงไม่มีการพูด มีแต่การภาวนาอย่างเงียบ เป็นการสำนึกถึงพระธรรมล้ำลึกของพระทรมานและการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูเจ้า ซึ่งเป็นงานแห่งความรอดพ้นของมนุษย์ พิธีกรรมแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

1. **ภาควจนพิธีกรรม** หลังบทภาวนาของประธาน บทอ่านสามบทแนะนำให้เราเข้าสู่ความหมายของการสิ้นพระชนม์ของพระคริสตเจ้า พระองค์ทรงเป็นผู้รับใช้ของพระบิดา ผู้ที่ถวายพระองค์เองแต่พระเจ้า เหมือนลูกแกะ และมีบทจดหมายถึงชาวฮีบรูที่อธิบายความหมายของพระทรมานและการสิ้นพระชนม์ โดยมีประโยคที่น่าประหลาดใจมาก **"ถึงแม้ว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็นพระบุตร ก็ยังทรงเรียนรู้ที่จะนอบน้อมเชื่อฟังโดยการรับทรมาน"**

การเล่าถึงพระทรมานของพระเยซูเจ้าใน *พระวรสารของนักบุญยอห์น* มีคุณลักษณะพิเศษ สำหรับนักบุญยอห์น พระทรมานและการสิ้นพระชนม์เป็นจุดเริ่มของพระสิริรุ่งโรจน์ และในพระวรสารนี้ เราเห็นพระเยซูเจ้าเป็นผู้ที่มีใจสงบ ไม่มีความกลัวเลย เมื่อพระองค์ต้องพูด ก็พูดด้วยความมั่นใจ ถ้าผู้อื่นพยายามขู่พระองค์ พระองค์ไม่ตอบ ตรงกัน

ข้ามทุกคนที่อยู่รอบข้างพระองค์ วุ่นวาย หาเรื่องกับพระองค์ หรือมีความกลัว ไม่ว่าจะเป็พวกฟาริสีและหัวหน้าประชาชน ปีศาจที่ไม่กล้าตัดสิน หรือเปโตรเองที่กลัวและปฏิเสธพระองค์ ท่ามกลางศัตรูทั้งหลาย พระองค์เก็บใจสงบ มีความมั่นใจในการตอบสนองของพระประสงค์ของพระบิดาโดยไม่มี ความกลัวอะไร พระวรสารนี้ทำให้เราอยู่ต่อหน้าพระธรรมล้ำลึกปัสกาอย่างแท้จริง

หลังบทอ่านมีบทภาวนาของมวลงนอย่างสง่า เพื่อพระศาสนจักรและเพื่อโลกทั้งโลก บทภาวนาแบบนี้ทำให้เราเป็นหนึ่งเดียวกับพระเยซูในการถวายองค์เพื่อความรอดพ้นของโลก

2. การนมัสการกางเขน เป็นการให้เกียรติแก่ไม้กางเขน ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการอภัยและชีวิตใหม่ที่เรารับมาจากพระองค์ ภาคนี้ไม่มี ความเศร้าโศก แต่เป็นการขอบพระคุณ การระลึกถึงความยิ่งใหญ่ของการถวายของพระคริสตเจ้า ของการมอบชีวิตของพระองค์เพื่อเราและมนุษย์ทุกคน

3. การรับศีล หลังที่สวดบท "ข้าแต่พระบิดา" พระสงฆ์และทุกคนที่ร่วมพิธี รับศีลมหาสนิท ที่ได้เก็บไว้หลังมิสซาของวันพฤหัสบดี เป็นการแสดงถึงความสำเร็จของคำพูดและความตั้งใจของพระคริสตเจ้า **"ปังนี้เป็นกายของเราที่จะมอบ "** ในวันศุกร์นี้พระคริสตเจ้าได้มอบพระกายของพระองค์เรียบร้อยแล้ว ดังนั้นการรับศีลของเราแสดงว่าเราพร้อมที่จะมอบชีวิตของเรารวมกับพระองค์ พิธีกรรมจบแค่นี้ด้วยคำ

ภาวณาของประธาน และในวัดไม่มีอะไรนอกจากรูปกางเขน เป็นความว่างเปล่าจนถึงการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์

3. คืนวันเสาร์ การเฝ้าฉลองการกลับคืนพระชนมชีพ

พิธีกรรมของคืนนี้มีรวมสี่ตอนด้วยกัน คือ

1. การฉลองพระคริสต์เจ้าองค์ความสว่าง
2. ภาควจนพิธีกรรม การสรุปประวัติประชากรของพระเจ้า
3. การฉลองศีลล้างบาป
4. ภาควบูชาขอบพระคุณ

การฉลองพระคริสต์เจ้าองค์ความสว่าง เป็นการเริ่มพิธีโดยจุดสำคัญอยู่ที่เทียนปัสกา มีการเสกไฟก่อน เพราะว่าในความมืดและความหนาว เรามนุษย์ต้องการไฟ และจากไฟนั้น เราจุดเทียนปัสกาเป็นการแสดงว่า พระคริสต์เจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ เป็นไฟที่นำความสว่างแท้ให้แก่มนุษย์ทุกคน ผู้ร่วมพิธีทุกคนรับไฟ จุดเทียนของตนจากเทียน ปัสกา หลังจากนั้น สังฆนุกร (หรือพระสงฆ์) ขับร้องประกาศการกลับคืนพระชนมชีพขององค์พระผู้เป็นเจ้า ควรจะหาวิธีทำให้การประกาศนี้สง่าและมีความหมาย อาจจะทำเป็นภาษาไทยโดยมีบทสร้อยที่ทุกคนรับได้

2. **วจนพิธีกรรม** ประกอบด้วยบทอ่านทั้งหมดแปดบท และพระวรสาร แนนอนไม่จำเป็นต้องอ่านทุกบท แต่ควรมีอย่างน้อยสามบท คือ จากพันธสัญญาเดิม บทจดหมายของนักบุญเปาโลและพระวรสาร วจนพิธีกรรมนี้มีความหมายสำคัญ เป็นการเล่าถึงประเพณีหรือประวัติของประชากรของพระเจ้า เปรียบได้กับวิธีการของชนเผ่าต่างๆ ที่ใช้บางโอกาสเพื่อจะเล่าถึงประเพณีโบราณและประวัติที่เป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า เราใช้โอกาสของคืนศักดิ์สิทธิ์นี้เพื่อจะรื้อฟื้นเอกลักษณ์ของเราที่เป็นประชากรของพระเจ้า ซึ่งจุดสุดยอดของประวัติและเอกลักษณ์นี้อยู่ที่การกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า

3. **การฉลองศีลล้างบาป** จะเริ่มขึ้นหลังพระวรสาร กล่าวคือตามคำพูดของนักบุญเปาโล ในศีลล้างบาปเราลงในความตายพร้อมกับพระคริสตเจ้าเพื่อจะขึ้นใหม่กับพระองค์เข้าสู่ชีวิตใหม่ ดังนั้นคืนที่เราระลึกถึงการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า เป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่จะฉลองศีลล้างบาป ถ้ามีคนเตรียมตัวจะรับศีลล้างบาป คืนปัสกาเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดเพื่อจะไปรดศีลล้างบาป โดยเฉพาะสำหรับผู้ใหญ่ แต่ถึงแม้ว่าจะไม่มีการไปรดศีลล้างบาป ทุกคนรื้อฟื้นความเชื่อและคำสัญญาของศีลล้างบาปเป็นวิธีการเข้าร่วมชีวิตใหม่ของพระคริสตเจ้า ผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ เป็นปัสกาของพระศาสนจักร

4. ภาคบูชาขอบพระคุณ ในคืนนี้มีความหมายมากที่สุดทีเดียว หลังจากที่กลุ่มคริสตชนได้ระลึกถึงกิจกรรมมหัศจรรย์ต่างๆ ที่พระเจ้าทรงกระทำเพื่อประชากรของพระองค์ การมีส่วนร่วมในการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า มีความเหมาะสมมากกว่าในวันอื่นๆ และคงจะเป็นโอกาสดีที่พระสงฆ์จะเลือกบทขอบพระคุณที่ 3 ซึ่งยาวกว่าบทที่ 2 นิดหน่อย แต่มีความหมายที่ซึ้งกว่า ส่วนการรับศีลเป็นการเข้าร่วมชีวิตใหม่ของพระคริสตเจ้า และเป็นการทำให้เรา **"เป็นเครื่องบูชาอันธำพร้าสำหรับพระองค์"** (ดูบทขอบพระคุณที่ 3)

คุณพ่ออังมารีย์ ดั่งโตแนล(M.E.P)

หนังสือส่งเสริมความเข้าใจในเรื่อง “พิธีบูชา

- 1) หนังสือผลการศึกษาด้านเทววิทยา พิธีกรรมและสังคมวิทยา
- 2) หนังสือแนวทางการวางแผนพิธีบูชาขอบพระคุณ ปี A, B, C
- 3) เอกสารเฉพาะเรื่อง ได้แก่
 - ประวัติศาสตร์ของพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - โครงสร้างและความหมายพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - ระบบสัญลักษณ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - การเปลี่ยนแปลงจุดสำคัญด้านพิธีกรรมหลังสังคายนาवादิกัณฑ์ 2
 - ปีพิธีกรรมกับพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - บทอ่านในพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - บทภาวนาในพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - เพลงสดุดีในพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - ศิลปศักดิ์สิทธิ์
 - การนำพิธีกรรมเข้าสู่วัฒนธรรมไทย
- 4) เอกสารชุดความรู้เรื่องพิธีบูชาขอบพระคุณ เล่ม 1, 2, 3
 - **เล่ม 1** พันธสัญญาของพระเจ้ากับประชากรของพระองค์
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และคริสตชนทุกคน)
 - **เล่ม 2** ฤกษ์ ผิดๆ ในมิสซา
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และผู้ประกอบพิธีฯ)
 - **เล่ม 3** พิธีบูชาขอบพระคุณในชีวิตคริสตชน (สำหรับคริสตชนทั่วไป)
 - **เล่ม 4** การฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกา ตรัสวารศักดิ์สิทธิ์
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และคริสตชนทุกคน)